

Actualiteiten gemeentelijke belastingen *

Mw. mr. A.P. Monsma **

Een interessant deelgebied binnen het fiscale recht vormen de lokale belastingen. Hieronder vallen de belastingen die lokale overheden – provincie, gemeente en waterschap – heffen. In dit artikel bespreek ik een paar recente ontwikkelingen binnen de gemeentelijke belastingen.

1. Bekostiging gemeentelijke taken onder druk

Gemeenten hebben in de afgelopen jaren steeds meer taken toebedeeld gekregen van het Rijk, bijvoorbeeld op het gebied van de inburgering van nieuwe Nederlanders. In de bijbehorende bekostiging is echter (nagenoeg) niets veranderd. De inkomsten van gemeenten bestaan uit (algemene en specifieke) uitkeringen uit het Gemeentefonds, gemeentelijke belastingen en overige inkomsten (bijvoorbeeld uit verhuur van eigendommen of inkomsten uit aandelen). De inkomsten uit eigen belastingen bedragen al jaren zo'n 14 à 15% van de totale gemeentelijke inkomsten en tussen de 1 en 1,5% van het Bruto Binnenlands Product.¹ De belastingen (en heffingen) die gemeenten mogen invoeren, zijn ook al jaren (ongeveer) dezelfde.

Gezien het toenemende aantal taken is de vraag waar het geld vandaan moet komen.² Kort gezegd, zijn er twee oplossingen: a. het zorgen voor meer inkomsten (bijvoorbeeld door het verhogen van belastingen en heffingen) en b. het zorgen voor minder uitgaven (bijvoorbeeld door het besparen op uitvoeringskosten).³ Het is aan de gemeenteraden een keuze te maken uit (een combinatie van) de mogelijke oplossingen.

* Dit artikel vormt een bewerking van de artikelen 'Trends in lokale belastingen', *De Aanslag* (tijdschrift van de Rotterdamse fiscale studievereniging Christiaanse-Taxateur) 2011, nr. 3, p. 44-45 en 'Ontwikkelingen op het gebied van lokale heffingen', *WFR* 2011, p. 214.

** Anneke Monsma is wetenschappelijk onderzoeker bij het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden (ESBL), verbonden aan de Erasmus School of Law in Rotterdam. Zij verzorgt aldaar tevens gastcolleges voor het vak Heffingen Lokale Overheden.

1 Bron: CBS-cijfers via www.cbs.nl.

2 Zie ook D.J. Vecht, 'Rijk rijker, lokaal armer? Verschuiving van belastingdruk van het Rijk naar gemeenten', *Het Register* 2011/3, p. 8 en A.P. Monsma, 'Ontwikkelingen op het gebied van de lokale belastingen', *WFR* 2011, p. 214.

3 Andere voorbeelden zijn het schrappen van taken, het beprijsen van diensten, het schrappen van subsidieregelingen, het verkopen van bezittingen en meer lenen.

1.1. Verhogen van belastingen en heffingen

De gemeenteraad kan ervoor kiezen de tarieven van bestaande belastingen en heffingen te verhogen. Zo kan hij de onroerendezaakbelastingen bijvoorbeeld verhogen. De gemeenteraad zal hier over het algemeen terughoudend in zijn, zeker in tijden van economische teruggang. Men wil de eigen burgers en bedrijven niet onnodig zwaar belasten. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de 'Atlas van de lokale lasten 2011', die het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) heeft gepubliceerd. Volgens de berekeningen van dit centrum stijgen de gemeentelijke woonlasten in 2011 gemiddeld minder dan de inflatie.⁴

Bij de heffing van leges (betalingen voor gemeentelijke dienstverlening, zoals vergunningverlening en paspoortverstrekking) bestaat de trend om – preciezer dan voorheen – de kosten van de dienstverlening in kaart te brengen. Zo kunnen de kosten beter worden neergelegd bij de veroorzaker, namelijk de aanvrager van de dienst. Gevolg is dat voor sommige diensten de tarieven omlaag gaan en voor andere juist omhoog.

Bij de rioolheffing komen de laatste jaren sterk stijgende tarieven voor. Dit komt doordat de riolering die een aantal decennia geleden is aangelegd inmiddels aan vervanging toe is. Die vervanging kost, mede vanwege de aangescherpte technische eisen en de grotere bevolkingsdichtheid, een hoop geld.

Behalve het verhogen van bestaande belastingen kan ook gedacht worden aan het invoeren van nieuwe belastingen. De gemeente mag echter slechts die heffingen invoeren, die zijn genoemd in de Gemeentewet of in een andere wet in formele zin.⁵ Zelf nieuwe belastingen verzinnen, zit er dus niet in.

1.2. Besparen op uitvoeringskosten

Bij de uitvoering van taken kan soms door efficiënter te werken, door schaalvergroting of door samen te werken,

4 *Atlas van de lokale lasten 2011*, Groningen, COELO 2011, zie www.coelo.nl. Het onderzoeksinstituut COELO is verbonden aan de economische faculteit van de Rijksuniversiteit Groningen.

5 Art. 219, lid 1, Gemeentewet.

op kosten worden bespaard.⁶ Zo kunnen buurgemeenten bijvoorbeeld samenwerken bij de afvalinzameling.

Ook op het gebied van de belastingheffing gebeurt dit. De afgelopen jaren zijn er diverse uitvoeringsorganisaties opgericht die uitvoerende (belasting)taken van gemeenten en waterschappen overnemen.⁷ De samenwerking vindt over het algemeen plaats tussen gemeenten die bij elkaar in de buurt liggen. Soms doet ook een waterschap uit de buurt mee. De gemeenten en waterschappen binnen het samenwerkingsverband bepalen nog steeds zelf welke belastingen zij invoeren en welke tarieven zij hanteren. Wel wordt samengewerkt bij bijvoorbeeld de WOZ-waardering, het versturen van de aanslagen, het inrichten van callcenters, het redigeren en publiceren van belastingverordeningen en de invordering van de belastingen.⁸

Overigens is schaalvergroting bij gemeenten door herindelingen over een langere periode gezien de trend. Een eeuw geleden waren er zo'n 1.100 gemeenten, nu zijn er nog slechts zo'n 400.⁹

2. Verhaal van kosten van voorzieningen in de openbare ruimte

In de praktijk blijkt er bij ondernemers behoefte te bestaan aan extra voorzieningen in het gebied waar ze hun onderneming drijven. Hierbij valt te denken aan extra veiligheidsmaatregelen op industrieterreinen (bijvoorbeeld camera's of slagbomen) of aan promotieactiviteiten in winkelgebieden (bijvoorbeeld reclame of evenementen). Deze voorzieningen behoren niet tot het standaardniveau van voorzieningen dat de gemeente aanbiedt.

Als de ondernemers deze voorzieningen en activiteiten zelf regelen, bestaat het risico dat niet alle ondernemers die ervan profiteren meebetalen (*free riders*). Niet iedere ondernemer is immers lid van een ondernemersvereniging en een betaling valt dan niet af te dwingen. De gemeente kan wel betalingen afdwingen door middel van belastingen. De ondernemersvereniging vraagt daarom vaak hulp aan de gemeente om de betaling te regelen.

Bij de uitvoering van taken kan soms door efficiënter te werken, door schaalvergroting of door samen te werken, op kosten worden bespaard

De gemeente staat hierbij een aantal (belasting)instrumenten ter beschikking.^{10, 11}

2.1. Baatbelasting

Tot voor kort werd de baatbelasting (art. 222 Gemeentewet) wel gebruikt voor het verhalen van kosten van voorzieningen die de gemeente liet aanleggen. Het gaat daarbij om voorzieningen van stoffelijke aard, zoals nieuwe bestrating, verlichting, prullenbakken en groenvoorzieningen. Reclame en evenementen vallen hier dus niet onder. Door ontwikkelingen in de jurisprudentie is het gebruik van de baatbelasting voor een reeks van de hiervoor genoemde voorzieningen echter niet meer mogelijk.¹²

2.2. BIZ-bijdrage

Een ander instrument dat de gemeente ter beschikking staat, is de BIZ-bijdrage (heffing voor Bedrijven-Investering-Zones). Op grond van de tijdelijke Experimentenwet BIZ-zones¹³ kan een gemeente op verzoek van de ondernemers een heffing instellen. De inkomsten uit de heffing worden middels een subsidie in een fonds gestort, vanwaaruit projecten worden bekostigd. In de wet zijn diverse waarborgen opgenomen. Zo kan pas tot instelling van de heffing worden overgegaan, als er voldoende draagvlak is onder de ondernemers. Met betrekking tot de draagvlakmeting zijn strikte eisen opgenomen. Daarnaast

moet er een vereniging of stichting zijn waarmee de gemeente een subsidieovereenkomst kan sluiten. Hierin wordt onder meer vastgelegd waaraan de gelden besteed gaan worden. In de Experimentenwet zijn inhoudelijke voorwaarden gesteld aan de bestedingsdoelen; het moet gaan om activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van de leefbaar-

heid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een ander mede publiek belang in de openbare ruimte van de BIZ-zone

⁶ Er bestaat ook kritiek op de stelling dat schaalvergroting leidt tot kostenbesparing, zie bijvoorbeeld M.A. Allers, 'Gemeentelijke schaalvergroting levert geen geld op', *ESB* 2010, p. 341, www.coelo.nl.

⁷ Zie www.vng.nl en P. van der Zwan, 'Samenwerking belastingheffing en Woz loont. Kwaliteit omhoog, kosten omlaag', *VNG-magazine* 2011, nr. 3, p. 25.

⁸ Zie over de verhouding tussen schaalvergroting door samenwerking en maatwerk bij bepaalde heffingen A.V.V. Schep, 'Samenwerking tussen gemeenten versus gebiedsgerichte heffing: opschaling versus maatwerk', *Interlokaal* 2011, nr. 1 en *Belastingblad* 2011, p. 392.

⁹ Per 1 januari 2011 zijn er 418 gemeenten. Zie voor meer informatie www.vng.nl en www.cbs.nl.

¹⁰ ESB!-collega mr. Arjen Schep rondt over dit onderwerp binnenkort zijn proefschrift af. Zie hierover bijvoorbeeld zijn artikelen 'Belasting in deelgebieden: motieven, randvoorwaarden en mogelijkheden (1 en 2)', *Belastingblad* 2007, p. 3 en 71, 'Fiscale autonomie en ondernemersfondsen', in: H.P.A.M. van Arendonk en D.J. Vecht (red.), 'Lofzang' op lokale heffingen. *Vriendenbundel voor Jan Monma*, Sdu Uitgevers, Amersfoort 2009, p. 192 en 'Gemeentelijke ondernemersfondsen: besteding van belastingen door ondernemers', *Het Register* (uitgave van Register Belastingadviseurs) 2011, nr. 4, p. 8-12.

¹¹ Behalve de genoemde fiscale instrumenten bestaat ook de mogelijkheid van privaatrechtelijk kostenverhaal middels het sluiten van een exploitatieovereenkomst op grond van de Grondexploitatiewet.

¹² HR 7 mei 2010, nr. 08/04358, *IJN* BK8611, *BNB* 2010/231 (Breda III), HR 11 juni 2010, nr. 09/01161, *IJN* BM7234, *BNB* 2010/232 (Hengelo) en HR 28 januari 2011, nr. 10/00769, *IJN* BP2135 (Sittard-Geleen). De Hoge Raad heeft hiervoor de voorwaarde van een 'wezenlijke verandering' gesteld; de tot nu toe voorgelegde herinrichtingen voldoen hier niet aan.

¹³ Per 19 maart 2009 in werking getreden, *Sib* 2009, 165 en 166. Het experiment zou eerst op 1 mei 2011 aflopen, maar is door de minister verlengd tot 1 januari 2012; zie www.rijksoverheid.nl en www.vng.nl.

(kortweg: 'schoon, heel en veilig'). Op dit moment zijn er landelijk de nodige experimenten gaande.¹⁴ Rotterdam kent inmiddels vijf BI-zones: Bergse Dorpsstraat, Lusthofstraat, Nieuwe Binnenweg, Van Oldenbarneveltstraat en Witte de Withkwartier.¹⁵

2.3. Algemene belastingen omvormen tot bestemmingsheffing

In de praktijk worden ondernemersfondsen ook wel gevoed door het bestemmen van de opbrengst van een (bestaande of nieuw in te voeren) algemene belasting.

Dat de gemeente een algemene belasting mag omvormen tot een bestemmingsheffing en deze mag beperken tot een gedeelte van de gemeente blijkt uit een arrest uit 2000. De gemeenteraad van Hellendoorn had besloten dat de opbrengst van de hondenbelasting zou worden besteed aan voorzieningen voor honden, zoals de aanleg van hondenuitlaatplaatsen. Omdat die voorzieningen alleen binnen de bebouwde kom werden aangelegd, werd de hondenbelasting ook alleen maar geheven ter zake van binnen-de-bebouwde-kom-honden en niet van buiten-de-bebouwde-kom-honden. Dit werd goedgekeurd door de Hoge Raad.¹⁶

Voor het voeden van een ondernemersfonds wordt momenteel vaak de reclamebelasting gebruikt. De reclamebelasting wordt alleen ingevoerd in het gebied waarin de voorzieningen voor de ondernemers zullen worden getroffen door het ondernemersfonds en de opbrengst van de reclamebelasting wordt (eventueel na aftrek van kosten) gestort in dat ondernemersfonds. Het instrumentele gebruik van de reclamebelasting is goedgekeurd in Doetinchem,¹⁷ Middelburg,¹⁸ Goes¹⁹ en Horst aan de Maas²⁰. In Hoorn is dergelijk gebruik afgekeurd door de Rechtbank Alkmaar wegens *détournement de pouvoir*.²¹ In Veendam is de omvorming tot bestemmingsheffing op zich wel goedgekeurd, maar is de verordening onverbindend geacht wegens strijd met het gelijkheidsbeginsel.²²

Uit de uitspraken blijkt, dat erop moet worden gelet dat de heffing niet onredelijk of willekeurig is (gelet op de beginselen van behoorlijke wetgeving en bestuur). Zo moet iedere ondernemer die profijt heeft van de voorzieningen

in de heffing worden betrokken. De gemeente moet het gebied waarbinnen reclamebelasting wordt geheven dus niet te klein afbakenen. Ook moet worden bedacht, dat een ondernemer de reclamebelasting zou kunnen 'ontduiken', door geen reclame meer aan zijn gevel te bevestigen.

In andere gemeenten is gekozen voor een gemeentebreed ondernemersfonds. In die gevallen wordt doorgaans een tarief voor niet-woningen van de onroerendezaakbelastingen verhoogd. De meeropbrengst wordt dan in het ondernemersfonds gestort. Dit gebeurt momenteel in de gemeenten Arnhem, Gouda, Leeuwarden, Leiden, Lisse, Assen, Delft, Groningen, Katwijk en Meppel.²³

3. Actualiteiten WOZ

3.1. Toegenomen belang WOZ-waarde

Gemeenten stellen op grond van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ) elk jaar de waarde vast van alle onroerende zaken die binnen hun grenzen liggen. Deze zogenoemde WOZ-waarde wordt vervolgens gebruikt als grondslag voor diverse belastingen. Het belang van de WOZ-waarde is de laatste jaren toegenomen door nieuwe toepassingen van deze waarde.²⁴ Behalve voor gemeentelijke belastingen, zoals de OZB, wordt de WOZ-waarde ook gebruikt voor de inkomstenbelasting (box 1 en box 3), waterschapshellingen, vennootschapsbelasting (beperking afschrijving op gebouwen), overdrachtsbelasting en de nieuwe schenk- en erfbelasting. Tevens wordt de objectafbakening uit de Wet WOZ ook voor andere doeleinden gebruikt (bijvoorbeeld in de Wet belastingen op milieugrondslag).

Met de invoering van de Basisregistratie WOZ is het gebruik van WOZ-gegevens praktisch en juridisch gemakkelijker geworden en de verwachting is dan ook, dat het gebruik van deze gegevens verder zal toenemen.²⁵ Een eerste voorbeeld daarvan is het gebruik van de WOZ-waarde door notarissen, hypotheekverstrekkers en verzekeraars bij de bestrijding van vastgoedfraude.²⁶ Maar ook andere nieuwe toepassingen zijn denkbaar.²⁷ Het belang bij een correcte afbakening en WOZ-waarde wordt,

¹⁴ Zie www.biz-nl.nl.

¹⁵ Zie www.rotterdam.nl/draagvlakmetingbiz2011 en www.rotterdam.nl/uitslagstemrondefeb2011.

¹⁶ HR 21 juni 2000, nr. 33.816, LJN: AA6253, BNB 2000/272.

¹⁷ Hof Arnhem 14 september 2010, nr. 10/00057, LJN BN8815.

¹⁸ Hof Den Haag 25 augustus 2009, nr. 08/00102, LJN BN5744.

¹⁹ Rb. Middelburg 1 juli 2010, nr. 09/367, LJN BN0064.

²⁰ Rb. Roermond 15 oktober 2010, nr. 09/549, LJN BO1201.

²¹ Rb. Alkmaar 25 november 2010, nr. 09/2927, 10/417, 10/97, 09/3017, 10/126, en 09/3105, LJN BO5030, BO8986, BO8181, BO5033, BO8171 en BO8990. De rechtbank acht de baatbelasting de geëigende weg, mede omdat die meer waarborgen voor de burger biedt.

²² Hof Leeuwarden 1 oktober 2010, nr. 10/00022, LJN BN9480. Het gebied met belastingobjecten was te krap afgebakend, waardoor er objecten ten onrechte buiten de heffing werden gelaten.

²³ Zie www.ondernemersfonds.nl voor meer informatie.

²⁴ Zie bijvoorbeeld Platform WOZ, *De WOZ 'Goudgerand'*, Platform WOZ, Den Haag 2008 en A.P. Monsma, *Wet WOZ: breder gebruik en vermarkting van gegevens*, ESBL-brochure 11, ESBL, Rotterdam 2009.

²⁵ Zie bijvoorbeeld G. Overkleef-Verburg, 'Over de WOZ-waarde en de overgang van een gesloten naar een open informatieregime', in: ESBL-brochure 13 *Symposium breder gebruik van WOZ-gegevens*, ESBL, Rotterdam 2010. De Basisregistratie WOZ maakt deel uit van een stelsel van basisregistraties, waaronder bijvoorbeeld ook de Basisregistratie Adressen en Gebouwen en de Gemeentelijke Basisadministratie.

²⁶ Wet overige fiscale maatregelen 2010, *Stb.* 2009, nr. 610 en besluit van 23 december 2009 tot wijziging van enige fiscale uitvoeringsbesluiten en enkele andere besluiten, *Stb.* 2009, nr. 615, beide per 1 januari 2010 in werking getreden.

²⁷ Zie bijvoorbeeld S. Cnossen, 'Vervang overdrachtsbelasting door BTW over waardevermeerdering huis', *WFR* 2011, p. 38.

gezien het voorgaande, voor de rechthebbende van de onroerende zaak steeds groter.

3.2. Jurisprudentie WOZ

Dat eigenaren van onroerende zaken het belang van een juiste WOZ-beschikking inzien, blijkt uit de vele beroepsprocedures die hiertegen worden gevoerd.²⁸

De WOZ-beschikking kan op diverse gronden worden bestreden. Men kan bijvoorbeeld betwisten dat het desbetreffende object onroerend is. Zo is laatst geoordeeld dat een drijvende woning, gezien de desbetreffende constructie, roerend is en niet onroerend.²⁹ Voor havenkranen die over een rails kunnen rijden, is recentelijk eerdere jurisprudentie door de Hoge Raad bevestigd; zulke havenkranen zijn onroerend.³⁰

Meestal wordt echter door de belanghebbende gesteld dat de WOZ-waarde te hoog is vastgesteld. De gemeente kan door middel van een taxatierapport aannemelijk maken dat de waarde wel juist (niet te hoog) is vastgesteld. Bij woningen verloopt de waardering betrekkelijk eenvoudig via 'een eenduidige waarderingsmethode'.³¹ Bij niet-woningen is dit soms een stuk ingewikkelder en bestaan diverse toegestane waarderingsmethodes.³² Het gebruiken van een combinatie van de toegestane waarderingsmethodes voor de verschillende onderdelen van één onroerende zaak is echter in het algemeen niet toegestaan.³³ Een poging van de gemeente Rotterdam om door middel van een combinatie van waarderingsmethodes de WOZ-waarde van een onroerende zaak, bestaande uit een samenstel van verschillende eigendommen, te bepalen, is bij de Hoge Raad gestrand.³⁴

Mede vanwege het brede gebruik van de WOZ-waarde is de Fierensmarge in strijd met het EVRM

Een andere belangrijke ontwikkeling op het gebied van de WOZ is het onverbindend achten van de zogenoemde Fierensmarge door de Hoge Raad.³⁵ De Fierensmarge hield

kort gezegd in, dat de gemeente bij het bepalen van de WOZ-waarde een bepaalde foutenmarge had. Binnen die marge werd de door de gemeente vastgestelde waarde wettelijk geacht juist te zijn, zodat daartegen dan geen bezwaar en beroep kon worden ingesteld. De achtergrond van het invoeren van de Fierensmarge was dat kleine afwijkingen in waarde onvermijdelijk worden geacht, omdat de WOZ-waardering in feite slechts een schatting van de waarde inhoudt. Wanneer tegen elk klein waardeverschil bezwaar en beroep wordt ingediend, levert dit de nodige werkdruk op bij gemeenten en rechter.

De Hoge Raad heeft geoordeeld dat de Fierensmarge in strijd is met art. 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM (recht op het ongestoord genot van eigendom). Een inbreuk op dit recht is blijkens de jurisprudentie slechts geoorloofd, indien de desbetreffende maatregel onder andere *lawfull* is (toegankelijk, nauwkeurig en voorzienbaar).³⁶ De Fierensmarge is volgens de Hoge Raad niet *lawfull*, omdat hierdoor een redelijke mogelijkheid tot een effectieve betwisting van de WOZ-waarde wordt weggenomen. Immers, de rechter mag de waarde binnen de marge niet verlagen. De genoemde achtergronden van de Fierensmarge vormen geen rechtvaardigingsgrond voor de strijdigheid met art. 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM. Hierbij merkt de Hoge Raad op, dat gezien alle van de WOZ-waarde afhankelijke belastingen het belastingbedrag in totaal flink kan oplopen. Mede gezien het

brede gebruik van de WOZ-waarde vormt de Fierensmarge dus een ongeoorloofde inperking van de rechtsbescherming van de burger tegen de overheid.

De Hoge Raad draagt de bestuursorganen en de rechters op de Fierensmarge met onmiddellijke ingang

buiten toepassing te laten en laat het aan de wetgever over om eventueel een andere regeling in het leven te roepen om het gewenste doel te bereiken.³⁷

4. Lokale belastingen BES-eilanden

Per 10 oktober 2010 zijn Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (de zogenoemde BES-eilanden) ieder afzonderlijk een openbaar lichaam van Nederland geworden. In verband met de staatkundige veranderingen moest ook de belastingwetgeving worden aangepast.³⁸ De BES-eilanden krijgen onder andere de bevoegdheid eigen lokale heffingen

²⁸ Zie bijvoorbeeld W.G. van den Ban, *De rechterlijke toetsing van WOZ-waarden* (diss. Rotterdam), p. 291-309, Kluwer, Deventer 2009 en J.A. Monsma, *Lokale belastingen en acceptatie* (afscheidsrede Rotterdam), ESBL-brochure 12, p. 15-20, ESBL, Rotterdam 2009.

²⁹ Hof Den Bosch 30 december 2010, nr. 10/00046, LJN BQ0443 na HR 15 januari 2010, nr. 07/13305, LJN BK9136. Zie ook Hof Den Bosch 4 maart 2011, nr. 09/00652, LJN BP8659 (drijfwooning).

³⁰ HR 24 december 2010, nr. 10/01452, LJN BO3644 en HR 8 juli 1997, nr. 31.274, LJN AA2223.

³¹ Hiervoor wordt de vergelijkingsmethode gebruikt o.g.v. art. 17, lid 2, Wet WOZ jo. art. 4, lid 1, onder a, Uitv.reg. instructie waardebeoordeling Wet WOZ.

³² Zie art. 17, lid 2 en 3, Wet WOZ jo. art. 4, lid 1, onder b, en lid 2 tot en met 4, Uitv.reg. instructie waardebeoordeling Wet WOZ.

³³ R.P.P.M. Mols ziet wel mogelijkheden voor het gebruik van de waarderingsmix in bijzondere gevallen; zie zijn artikel 'Shaken, not stirred', *Het Register* (uitgave van Register Belastingadviseurs) 2011, nr. 5.

³⁴ HR 28 januari 2011, nr. 10/00648, LJN BP2132.

³⁵ HR 22 oktober 2010, nr. 08/02324, LJN BL1943.

³⁶ Behalve het *principle of lawfulness* gelden ook het *principle of legitimate aim* (legitieme doelstelling van algemeen belang) en het *principle of fair balance* (proportionaliteit en geen buitensporige last voor één individu).

³⁷ Zie ook W.G. van den Ban, 'Alternatieven voor de bezwaardrempele in de Wet WOZ', *WFR* 2011, p. 103.

³⁸ Zie voor een overzicht van de fiscale veranderingen bijvoorbeeld VN 2011/7 en P. Kavelaars, 'Fiscaliteit in Caribisch Nederland', *WFR* 2011, p. 300.

in te voeren. Met de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (Wet FinBES) is dit mogelijk gemaakt.³⁹ Bij het ontwerpen van deze wet is gekeken naar het stelsel van de Nederlandse gemeentelijke belastingen; daarom zijn er sterke overeenkomsten met de gemeentelijke belastingwetgeving in Nederland.

De lokale belastingen die op grond van de Wet FinBes op de BES-eilanden mogen worden ingevoerd, zijn grondbelasting, opcenten op de vastgoedbelasting, toeristenbelasting, verhuurautobelasting, motorrijtuigenbelasting, parkeerbelasting, hondenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting, havenbelasting en rechten.⁴⁰ De keuze voor de toegestane soorten lokale belastingen is mede bepaald door de tot dan toe geldende belastingen op de eilanden. Hierdoor zijn er ook verschillen met het Nederlandse stelsel ontstaan. Zo mogen de BES-eilanden een verhuurbelasting motorrijtuigen, motorrijtuigenbelasting en havenbelasting heffen, maar mogen zij geen baatbelasting, rioolheffing, roerende ruimtebelasting, gemakkelijhedenretributie, forensenbelasting en afvalstoffenheffing heffen zoals de Nederlandse gemeenten.

De grondbelasting is vergelijkbaar met de Nederlandse onroerendezaakbelastingen. De grondbelasting wordt geheven ter zake van eigen woningen en onroerende zaken die tot het ondernemingsvermogen behoren. De heffingsmaatstaf is de waarde van de onroerende zaak, die door de eilandambtenaar wordt vastgesteld.⁴¹ De waarde geldt voor een tijdvak van vijf jaar.

De toeristenbelasting, parkeerbelasting, hondenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en rechten zijn vergelijkbaar met de Nederlandse varianten. Bij de parkeerbelasting op de BES-eilanden mag echter geen wielklem worden toegepast.

De havenbelasting is vergelijkbaar met de Nederlandse havengelden, met dien verstande dat voor de havenbelasting geen opbrengstnorm geldt. Het is een echte belasting, met een vrije besteding van de opbrengst.

De verhuurbelasting motorrijtuigen bestond onder de naam verhuurautobelasting al op de eilanden en wordt gecontinueerd. De belasting wordt geheven van de verhuurder; hij mag de belasting doorberekenen in de huurprijs, net als bij de toeristenbelasting.

De motorrijtuigenbelasting bestond ook al op de eilanden en is vergelijkbaar met de Nederlandse motorrijtuigenbe-

lasting. Op de BES-eilanden is dit dus een lokale belasting in plaats van een rijksbelasting.

Oorspronkelijk was in het wetsvoorstel ook een kansspelbelasting opgenomen. Deze is met een amendement uit de wet verwijderd.⁴² De kansspelbelasting bestaat nog wel, maar dan als landelijke BES-belasting in plaats van als lokale belasting.⁴³

5. Uitleiding

In dit artikel heb ik een aantal actuele ontwikkelingen beschreven op het gebied van de gemeentelijke belastingen. Uiteraard is het niet mogelijk om in dit verband alle nieuwe wetgeving en jurisprudentie te bespreken.⁴⁴ Wie na het lezen van dit artikel nieuwsgierig is geworden naar de lokale belastingen nodig ik daarom van harte uit om het vak Heffingen Lokale Overheden te komen volgen aan de Erasmus School of Law in Rotterdam!

³⁹ Wet van 17 mei 2010, *Stb.* 2010, 365. De wet is op 1 januari 2011 in werking getreden: *Stb.* 2010, 831. De parlementaire behandeling is terug te vinden onder Kamerstuk 31 958.

⁴⁰ Zie par. 2 en 3 van hoofdstuk IV van de Wet FinBes.

⁴¹ Voor de regeling van de waardebepaling is de Wet WOZ als voorbeeld gebruikt. De regeling op de BES-eilanden is evenwel eenvoudiger van opzet en uitvoering.

⁴² Kamerstukken II, 2009-2010, 31 958, nr. 12.

⁴³ Hoofdstuk VIIA van de Belastingwet BES, *Stb.* 2010, 845.

⁴⁴ Zie voor meer actuele jurisprudentie bijvoorbeeld C.M. Bergman en R.T. Wiegink, 'Kroniek jurisprudentie lagere overheden 2010 (1 en 2)', *Belastingblad* 2011, p. 331 en 403.